

ذخیره گاه زیست کره کویر

تاریخ اعلام: ۱۹۷۶

مساحت: ۶۹۱۱۶۹ هکتار

موقعیت: ذخیره گاه زیست کره کویر در موقعیت "۱۰ و ۲۵ و ۱۱ الی" ۰۵ و ۰۳ و ۵۳ طول شرقی و "۱۵ و ۱۷ ۳۴ الی" ۳۰ و ۱۲ ۳۵ عرض شمالی واقع شده است که از شمال به اراضی کشاورزی جنوب ورامین و گرمسار و کوه گوگرد، از غرب به چالاب های کویری دشت کویر و از جنوب به چالاب های کویری و دشت - های سیلابی و از شرق به دریاچه نمک و دشت های سیلابی شمال آن محدود می شود.

فعالیت های انسانی: محدوده زون مرکزی که در واقع پارک ملی کویر مرکزی است، محیطی بکر و خالی از هر گونه جوامع انسانی می باشد و تنها در محدوده زون بینابینی که محدوده حفاظت شده کویر مرکزی می باشد، به طور کنترل شده اراضی آن مورد بهره برداری عشایر ورامین قرار می گیرد.

مدیریت اکوتوریسم: وجود ۳ پاسگاه محیط بانی در هسته مرکزی که پاسگاه قصر بهرام به عنوان مرکز بازدیدکنندگان و ۲ پاسگاه محیط بانی در زون بینابینی به عنوان نقاط کنترلی. آموزش، تعلیم و پرورش محیط بانان، دانشجویان و دانش آموزان مورد استفاده قرار می گیرد.

طبقه بندی حفاظتی: در سطح ملی ذخیره گاه در دو طبقه پارک ملی و منطقه حفاظت شده کویر مرکزی متمایز بوده که از سال ۱۳۴۳ تحت حفاظت سازمان محیط زیست قرار گرفته و پارک ملی آن با مساحت ۴۴۲۲۱۲ هکتار، محدوده زون مرکزی ذخیره گاه زیست کره را شامل می شود.

خصوصیات اکولوژیکی: ذخیره گاه کویر مرکزی مجموعه زیبا و جذابی از زیستگاه های بیابانی را در خود جای داده که در فاصله بین دریاچه نمک و دشت کویر واقع شده است. ذخیره گاه دارای اقلیم خشک سرد برای مناطق پست و اقلیم نیم خشک سرد برای مناطق مرتفع می باشد. و به طور کل از اوایل آذر تا اواخر اسفند مرطوب است و برای بقیه ماه های سال خشک می باشد. متوسط بارندگی منطقه حدود ۱۳۰ میلی متر است.

ذخیره گاه کویر مرکزی به نسبت دشتی است که در میان آن تپه ها و کوه های کم ارتفاع وجود دارد. مرتفع ترین قله در پارک ملی سیاه کوه به ارتفاع ۱۸۶۵ متر است که در بخش میانی پارک ملی و در شرق دریاچه نمک واقع است و نیز پست ترین محل در ساحل دشت کویر و در محل تخلیه رودخانه ورگی به ارتفاع ۷۴۰ متر می باشد.

این منطقه شامل دشت های وسیع و ارتفاعات متعدد است که از نظر تقسیم بندی زیستگاه های حیات وحش ایران شامل زیستگاه های بیابانی، استپی و کوهستانی است دامنه ها و دشت های منطقه، زیستگاه گونه های پستاندارا با ارزش نظیر یوزپلنگ آسیایی، جبیر، روباه شنی و گربه شنی است که در گذشته گونه فرد سم گورخر ایرانی نیز در این منطقه زیست می کرده است و همچنین تنها زیستگاه آبی منطقه تالاب بندعلیخان است که پذیرای پرندگان مهاجر در بازه زمانی مهاجرت می باشد.

به طور خلاصه مهم ترین ویژگی های منطقه عبارت است از:

○ زیستگاه گونه شاخص در معرض خطر انقراض یوزپلنگ آسیایی و همچنین تنها زیستگاه وزغ کویری ایران

- برخورداری از گونه‌های شاخص جانوری نظیر گربه شنی، روباه شنی و زوج سمائی نظیر جبیر، قوچ و میش، کل و بز.
- وجود آثار و یادمان‌های تاریخی نظیر جاده سنگفرش و قصر بهرام.
- برخورداری از تنوع چشم‌اندازهای ژئومورفولوژیکی.
- شناسایی ۳۱ گونه پستاندار، ۱۳۱ گونه پرنده، ۳ گونه خزنده و یک گونه دوزیست
- شناسایی ۲۰۵ گونه گیاهی (۲۷ گونه درختی، درختچه ای، ۱۴۵ گونه علفی، ۱۵ گونه گندمی، ۲۶ گونه بوته‌ای).
- وجود تعداد ۴۴ حلقه چشمه دائم، ۹ حلقه چاه با نصب تلمبه بادی، یک رودخانه، ۳ شط نمکی و ۶ مسیل در ذخیره‌گاه.
- وجود یک تالاب فصلی به نام بندعلیخان.